

BLAZNOST v šestih dramah

V šestih dramah je motiv blaznosti izrazit, pa čeprav se v vsaki drami izraža na drugačen način. Glavne dramske osebe se zatečejo v blaznost, ko ugotovijo, da drugega izhoda ni. Najbolj je to očitno v Jančarjevem Velikem briljantnem valčku, v Shakespearovem Hamletu in v Smoletovi Antigoni. V Cankarjevih Hlapcih Jerman daje prve znake blaznosti, ko moralno propade (ko ga izženejo na Goličavo). V Ibsnovi Hiši lutk, Helmer obtoži Noro blaznosti, pa čeprav je ona dobra žena in ljubeča mati. V Sofoklovi Antigoni pa izrazite blaznosti ni, razen ko naredita samomor Evridika in Hajmon.

V Velikem briljantnem valčku se Simon zateče v norost zato, ker vidi, da je to edini način, s katerim ga bodo pustili razmišljati. Simon se mora podrediti sistemu in edini način, da to stori je ta, da zblazni, saj podrejeni sistemu so samo tisti ljudje, ki se podrejajo množici oziroma tisti, ki razmišljajo kot razmišlja množica. Vendar pa se v Velikem briljantnem valčku srečamo z neko drugo obliko norosti in sicer z norostjo sistema, kajti prav to nam želi Jančar pokazati v svoji drami. Doktor, Volodja in izvedenca za metafore so edini potrebni zdravljenja v zavodu, vendar pa jih zagovarja sistem, kajti oni so podrejeni sistemu in zato jih ima tudi sistem za popolnoma zdrave.

Hamlet se zateče v norost, zato, da lahko izpelje maščevanje za smrt svojega očeta. Vsi mislijo, da je resnično blazen, čeprav je njegova norost le maska. Šele na koncu tragedije dramske osebe spoznajo, da Hamlet ni blazen in da tudi nikoli ni bil. Kajti na koncu se izkaže, da je Hamlet izrabil norost, da je prišel do zastavljenih ciljev.

V Smoletovi Antigoni proglasijo Antigono za blazno, ker ni poslušala Kreona. Kreon ji je sicer dovolil bratov pokop, vendar na skrivaj. Antigona se tega ni držala in je iskala Polinejka na očeh vseh. Kreon se je zbal za svojo oblast in je zato proglasil Antigono za noro in jo na koncu, ko je našla Polinejka obsodil na smrt, samo zato, da bi veljal kot dober voditelj države in da se ne bi izkazal kot človek s tulipanom. Samo zato, ker je Antigona našla smisel življenja je morala umreti, ker se ni zadovoljila s tem, kar so ji govorili drugi da je prav in da je resnično.

V Hlapcih se Jerman zateče v blaznost na koncu drame, ko ga izženejo na Goličavo. Jerman spozna, da se ljudstvo prilagaja in ne razmišlja o tem, kdo jih vodi («...hlapčuj, da boš napojen in nasičen, ter nič ne izprašuj, kdo ti je gospodar in kaj ti ukazuje!...»). Jerman zblazni, ker ugotovi, da ga ljudstvo ne razume.

V Hiši lutk Helmer obtoži Noro blaznosti, ker se ne podreja in ker je želela skrbeti zanj. Nora si je sposodila denar zato, da Helmer ozdravi in čeprav je Nora to storila zanj ji on tega ne odpusti. Za Helmerja je to nekaj nesprejemljivega, saj je on glavar družine, samo on lahko služi denar in skrbi za družino. Vendar pa je bilo Norino dejanje dobro namerno vendar pa žal tega Helmer ni opazil.

V Sofoklovi Antigoni opazimo blaznost pri Evridiki, Hajmonu in Kreonu. Vsi zblaznijo, ko ugotovijo, da ni izhoda, kajti Kreon je s svojimi državnimi zakoni kršil človeške zakone (željo bogov). Evridika, Hajmon in Antigona naredijo samomor iz obupa nad Kreonovim ravnanjem. Vendar si pa tudi Kreon na koncu želi smrti, saj spozna, da je ostal sam zaradi svojega prepričanja, da to kar počenja, je tisto, kar je prav. Toda zanj so bogovi odločili, da mora živeti.

V vseh šestih dramah je motiv blaznosti prisoten, čeprav je v nekaterih bolj izrazit kot v drugih. Vendar pa večina dramskih oseb zblazni, ko spozna, da drugega izhoda ni in da jih tudi njihovi bližnji ne razumejo. Noro Helmer proglasi za blazno, ampak tudi zato, ker se ne podreja zakonom, prav tako velja to tudi za Smoletovo Antigono.